МОТИВИ

към проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № РД-07-2 от 16.12.2009 г. за условията и реда за провеждането на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд

1. Причини, които налагат приемането на проекта

Изискванията за провеждането и документирането на инструктаж по безопасност и здраве при работа са регламентирани в Наредба № РД-07-2 от 16.12.2009 г. за условията и реда за провеждането на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд (Наредба № РД-07-2).

Развитието на комуникационните технологии води както до промени в организацията на работата, включително и до повишаване на възможностите за изпълнението й извън помещенията на работодателя, така и до необходимостта от развитие на нормативната уредба, с оглед осигуряване на гъвкавост при организацията на работата и сигурност за страните по трудовото правоотношение, включително по отношение на организацията на здравословни и безопасни условия на труд. В следствие на внедряването на информационните технологии в различни работни процеси започна и по-широкото прилагане на работата от разстояние. Съвременните технологии позволяват също така създаването и съхраняването на електронни документи, което е предпоставка за намаляване на разходите при администриране на трудовите отношения.

Едно от предизвикателствата по отношение на организацията на здравословни и безопасни условия на труд е свързано с начина на провеждане и документиране на инструктажите с помощта на информационните и телекомуникационни технологии. Наредба № РД-07-2 не предвиждат изрично възможност за провеждане на инструктажите с помощта на информационните и телекомуникационни технологии, както и възможност за документирането им чрез използване на електронни документи. Непълната нормативна уредба в това отношение създава несигурност и е предпоставка за намаляване на желанието на работодателите за установяване на организация на работата от разстояние или за повишаване на техните разходи.

2. Цели, които се поставят с приемането на проекта

Основната цел на Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № РД-07-2 е нормативното уреждане на изискванията за провеждането и документирането на инструктаж по безопасност и здраве чрез използването на информационни и телекомуникационни технологии.

В тази връзка с нова ал. 4 в чл. 10 се регламентира възможност инструктажът да се провежда присъствено или в дистанционна форма. Това създава сигурност за работодателите, които имат желание да провеждат инструктажите чрез информационни

и телекомуникационни технологии и да ги документират чрез използването на електронни документи.

С измененията в чл. 11, ал. 4 се урежда възможността на работещи, които извършват работа от разстояние, едновременното да се провежда началният инструктаж и инструктажа на работното място. Това е свързано с намаляване на административната тежест за работодателите.

В новия чл. 11а се регламентират изискванията при дистанционно провеждане на инструктажите по безопасност и здраве при работа. В ал. 1 се предвижда това да става чрез средствата на информационните и комуникационните технологии. В ал. 2 се регламентира задължението работодателят да утвърди правила за провеждане на инструктажите в дистанционна форма. С правилата следва да се определят видът на информационните и комуникационните технологии за провеждане на инструктажите по безопасност и здраве при работа, както и редът и условията за използването им. За гарантиране на правата на работещите в чл. 11а, ал. 3 изрично е предвидено задължението на работодателя да запознае работещия с правилата преди провеждане на инструктажа. Разпоредбите в чл. 11а имат за цел да предоставят гъвкавост за работодателя, който може да прецени какви технологични решения са подходящи за провеждането на инструктажа. В съответствие с определените телекомуникационни технологии работодателят ще може да утвърди правилата за провеждане на инструктаж, което позволява тяхното съобразяване както с конкретните технологични решения, така и със спецификите на дейността на предприятието. Запознаването на работещите с правилата предварително осигурява необходимата им информация, за да могат да използват по правилен начин предвидените информационни технологии, така че да им се проведе инструктажът по безопасност и здраве при работа.

С новия чл. 11б се регламентират изискванията за документирането и съхранението на документите във връзка с инструктажите по безопасност и здраве при работа. С ал. 1 се предвижда формата на документиране на инструктажите според това дали са проведени присъствено или дистанционно. Предвидено е за присъственото провеждане на инструктаж документирането да се извършва в книги за инструктаж, а при дистанционното провеждане на инструктаж – чрез електронен документ.

В чл. 11б, ал. 2 се определя, че електронните документи във връзка с проведения инструктаж следва да се създават съгласно изискванията на Регламент (ЕС) 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО, и на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги. Това гарантира осигуряването на единни правила за създаването и съхраняването на електронни документи и е гаранция относно правната сила на документите.

В чл. 11б, ал. 3 е предвидено задължение електронните документи да се подписват с усъвършенстван или квалифициран електронен подпис. Удостоверяването на проведения инструктаж чрез подписване има важно значение при разследване на трудови злополуки, поради което изискването за удостоверяване чрез усъвършенстван или квалифициран електронен подпис създава по-голяма сигурност. В същата

разпоредба е предвидено изискването електронните документи за проведен инструктаж да се съхраняват в трудовото досие на работещия.

В чл. 11б, ал. 4 се регламентира задължение за работодателя да съхранява документите за проведен инструктаж по начин, който не позволява случайно или незаконно унищожаване на документи и данни и не допуска неправомерен достъп, изменение или разпространение. Това е свързано както с изпълнение на задълженията на работодателя да опазва личните данни, така и с оглед важното значение, което имат тези документи при проверка и в рамките на разследване на настъпили злополуки на работното място.

С отмяната на чл. 12, ал. 3 и приложение № 2 към него се предвижда премахване на изискването за издаване на допълнителна служебна бележка за проведен начален инструктаж. Целта е да се намали административната тежест за работодателите. Съдържанието на информацията в служебната бележка е част от документите реквизитите в книгата за начален инструктаж и не е идентифицирана практическа полза от съставянето на отделен документ.

С проекта на наредба се предвиждат и някои технически изменения с цел осъвременяване на терминологията по отношение химичните агенти в чл. 15 и Приложение № 3 във връзка с промените в законодателството през последните години.

С промените в приложение № 1, с което се определят реквизитите на книгите за инструктаж, се оптимизира съдържанието им, като се премахва изискването за попълване на ненужна информация и се осъвременяват понятията в тях.

Предвидено е срокът за влизане в сила на наредбата да е 3 месеца след обнародването ѝ, за да може да се предостави достатъчно време на предприятията за извършване на съответните промени, които са необходими в организацията за провеждане и документиране на инструктажите.

Приемането на проекта ще улесни работодателите, длъжностните лица и работещите при провеждането и документирането на инструктажа.

Проектът на нормативен акт е в съответствие с основните приоритети и цели на приетата от Европейската комисия „Стратегическа рамка на ЕС за здраве и безопасност при работа 2021-2027 г. - Безопасност и здраве при работа в променящия се свят на труда“ и е включен в НП БЗР 2022-2024 г. като мярка за оптимизиране на организацията по БЗР в контекста на цифровия преход. Проектът е свързан и с промените в Кодекса на труда, които усъвършенстват нормативната уредба за работата от разстояние.

3. Финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба

Предложеният проект на акт не налага разходването на допълнителни финансови средства от държавния бюджет. С него не се предвиждат увеличаване на разходите на заинтересованите лица. Възможно е да възникне необходимост от отпечатване на новите форми на книгите за инструктаж (съгласно приложение № 1), но предложения срок на влизане в сила на наредбата се очаква да компенсира тези разходи.

4. Очаквани резултати от прилагането

Очакваните положителни резултати от приемането на наредбата са свързани с възможността за по-гъвкаво прилагане на изискванията за провеждане на инструктаж на работното място, както и за неговото документиране. Това се очаква да доведе и до намаляване на административната тежест и на някои разходи на работодателите.

Ясното определяне на правилата за провеждане на инструктаж чрез информационните и телекомуникационни технологии води до сигурност за работодателя. Това е предпоставка и за улесняване на спазването на изискванията на законодателството при работа от разстояние, което може косвено да повиши интереса към тази форма на организация на работата.

Синхронизирането на термините по отношение на химичните агенти се очаква да подобри прилагането на законодателството.

Премахването на служебната бележка за начален инструктаж и осъвременяването на съдържанието на приложение № 1 се очаква да намали допълнителната административна тежест и да улесни организацията на дейността на предприятията.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз

Приемането на предложения проект не налага да бъде изготвена справка за съответствие с правото на Европейския съюз, тъй като с материята, която регламентира актът, не се хармонизират актове на Европейския съюз.